

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Мария Тодорова Марикина*
ВУ – УНСС;

*Научна специалност – „Политическа икономика“, професионално
направление 3.8 Икономика*

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна
степен „доктор“ по „Политическа икономика“
(Микроикономика и макроикономика) в професионално
направление 3.8 Икономика в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: ***Георги Димитров Мичев***

Тема на дисертационния труд: *Влияние на транснационалните
корпорации върху доходите и богатството в условията на
дигитална икономика*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №482/05.03.2021 на Заместник – ректор по научно-изследователска дейност и международно сътрудничество на УНСС.

1. Информация за дисертанта

През 2014 г. Георги Димитров Мичев се дипломира като бакалавър по „Макроикономика“, а през 2015 получава магистърска степен по „Макроикономика“ към катедра „Икономикс“ на УНСС. От 2016 г. се обучава по докторска програма към катедра Икономикс / Общикономически факултет на УНСС по научна специалност „Политическа икономика“ (Микроикономика и Макроикономика) съгласно Заповед на Ректора на УНСС №511/17.03.2016. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 17.03.2016 – 08.02.2021. Има научни публикации по тематиката на дисертационния си труд. Към настоящия момент работи в IBM България и заема длъжността „старши финансов анализатор“. Докторантът владее свободно английски език, борава с

няколко програмни продукта и притежава множество професионални сертификати в различни направления.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на Георги Димитров Мичев за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ се състои от увод, две глави, заключение, приложения и библиография. Той включва 158 страници текст, 26 фигури и 9 таблици.

Намирам, че темата на дисертацията е интересна и сполучливо избрана. Докторанът е обосновал много добре мотивите и изходната база за изследването, а от тук и за значимостта на темата и нейната актуалност. Ясно е открил проблемите, които се заема да реши, а в българската наука в такъв контекст на изложение не съществуват подобни разработки. В същото време тази проблематика е комплексна и сложна, и за разработването ѝ са необходими добра теоретична подготовка, високи аналитични способности и опит в извършването на научни изследвания. Обектът на дисертационния труд – „дигиталната икономика като основен трансформационен фактор на стопанствата и икономическите сектори, както и транснационалните компании от дигиталния сектор, които оказват съществена роля в разрастващата се дигитализация сред стопанствата, бизнеса и потребителите“ и предметът – „ефектите върху доходите на субектите, богатството и трансформацията на пазара на труда като резултат от въведените дигитални решения“, са актуални и уместно избрани в контекста на липсата на единно проучване в научната литература. Спазено е утвърденото изискване за дисертационен труд: точно и ясно е определена тезата, която се защитава: „информационно-технологичните ТНК, в условията на дигитална икономика, трансформират бизнеса и поведението на потребителите, създавайки нови възможности за производство и потребление на продукти и услуги, които не зависят от допълнителни природни ресурси, в резултат на което се създават предпоставки за концентрация на капитал и задълбочаване на неравенството между или в стопанствата“. В края на изследването е даден коректен отговор по постигането на задачите в изследването. Прецизно са представени основните изследователски подходи и методи, включващи информационно осигуряване, анализ и синтез, индукция и дедукция, сравнителен анализ, дескриптивен анализ и оригинално прилагане на модела на невронните връзки. Структурата на дисертацията е логически изградена и е подчинена на цялостното разработване на изследователския проблем, на постигането на целта: да се представи взаимозависимостта между глобализация и дигитализация, да се изведат

насоки за влиянието на дигиталната икономика и нейните трансформационни ефекти върху различни стопански сектори, международната търговия и част от социалните последици от дигитализацията, както и за главната роля на транснационалните технологични компании като част от тази трансформация. Текстът е обогатен и сполучливо онагледен с таблици и фигури – собствени и от други източници, но коректно цитирани, които способстват за полесното му възприемане и вникване в същността на изследването. В библиографската справка са включени 190 цитирани източника на български и английски език.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В глава първа Георги Мичев е направил успешен опит да изгради теоретичния и методичен фундамент за провеждане на изследването, като е поставил концептуалните основи за анализа, дефинирани са основните понятия по изследваната проблематика, осмислени са критично базови теории за международната търговия и глобализацията, представени са в еволюционна форма и се акцентира на все по-важната роля на технологичния фактор за производство. Осветлена е идеята за важното място на транснационалните компании, и е изведена ролята им в разпространението и въвеждането на нови тенденции и технологии, в развитието и разпространението на дигитализацията. Заложена е в методически аспект идеята, че повлияна от естественото развитие на глобалните интеграционни процеси, международната търговия и комерсиализацията на компютърните технологии, дигитализацията трансформира стопански сектори и потребителски навици. Оригинално се залага концепцията, че функционалността и характеристиката на дигиталната икономика изискват нейното по-задълбочено изследване, което да я разграничи от реалната икономика. Акцентира се, че такова разграничение се прави по отношение творчески процес, производство, мултипликация, разпространение, но дори и по форма на продуктите и достъп до тях. Успоредно с това, въпреки различията се уточнява и зависимостта между тях и невъзможността за автономно съществуване на дигиталната икономика.

Втора глава е практико-приложна част от изследването, в която е проведен уникален по своята същност анализ, целящ да покаже действителното влияние на дигиталния сектор върху производството в САЩ, както и да се изведат най-повлияните сектори, освен този на информационните технологии. За тази цел се обръща внимание на колаборацията между медии и дигитална икономика, както и между

финанси и дигиталните технологии. Дигиталната икономика влияе директно не само върху информационно-технологичния сектор - ефектите ѝ обхващат всички пазарни субекти. Достигнато е до критичен авторски анализ относно ефектите върху заетостта, възможността за създаване на нови професии и позиции, и зависимостта между степен на дигитализация и доходите на служителите по професии. С цел доказване на представената теза от различни аспекти, не се разглежда единствено натрупаното капиталово състояние на ниво отделен субект/потребител, а се синтезира поведението на основните транснационални компании от дигиталния сектор, във формирането на богатство, техните приходи, основните им институционални инвеститори и методи използвани за минимизиране на ефективната им данъчна ставка.

Това ми дава основание да смятам, че работата, извършена от докторанта показва добра теоретична подготовка, както и способността му да стига до научни обобщения. Разработеното показва уменията на Георги Мичев на основата на задълбочените си знания да генерира методически решения. Постигнатото във втора глава дава основание за извод по повод отличното познаване на анализирания обект и високите способности на докторанта за извършване на научно-практически изследвания и анализи с разнообразен характер и инструментариум.

По отношение на представителността на данните, изложени в труда може да се отбележи, че са с необходимата представителност и актуалност. Цитирането и позоваването на първичните литературни, статистически и справочни източници е коректно.

В техническо отношение дисертацията е отлично оформена. Балансирана е като обем в двете си глави. Качеството на таблиците и фигурите е на отлично ниво. Документационният материал е точно изведен и изчерпателен. Стилът и езикът на изложение са на нужното високо равнище за дисертационен труд.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Според мен най-съществените приноси, постигнати в дисертационния труд, са следните:

1. Самото поставяне на проблема за ролята на ТНК в условията на дигитална икономика, с което Георги Мичев разкрива зависимости между глобализация и дигитализация.
2. Систематизирането на различни разбирания относно дефиницията, спецификите и обхвата на дигиталната икономика и критичното им осмисляне.
3. Критичният анализ за влиянието на дигиталната икономка върху

пазара на труда, ефектите от дигитализиране и автоматизиране на различни професии, миграцията на позиции на глобално ниво, както и зависимостта между степен на дигитализация и възнаграждения на служителите.

4. Оригинално синтезиране на проблема с концентрацията на капитал от финансов и технологичен аспект в информационно технологичните ТНК, методите за оптимизиране на разходите, ролята на инвестициите в иновации и миграцията на работни позиции.

5. Попълнената липса на знания относно методите за избягване на данъци, ефектите и обема на трансферирани средства. Критичният анализ на мерките, предприети от правителствата, целящи подобряване на обхвата на данъчните законодателства по отношение на дигиталната икономика.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Георги Димитров Мичев е представил три публикации за рецензиране:

- 1) „Теория за кибер икономика“
- 2) „Глобализация и данъчни особености в полза на сектора за информационни технологии“
- 3) „Влияние на кибер икономиката върху пазара на труда“

От съдържанието им става ясно, че и трите публикации включват значими резултати от дисертацията и поради това тя може да се определи като достатъчно апробирана.

6. Оценка на автореферата

В резултат на задълбоченото ми запознаване с автореферата и със съдържанието на дисертационния труд достигнах до заключението, че:

1. Авторефератът е разработен в съответствие с изискванията.
2. В съдържателно и структурно отношение авторефератът напълно съответства на дисертационния труд. Той коректно отразява основните моменти в дисертацията и дава ясна представа за постигнатото от Георги Димитров Мичев.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Внимателното ми запознаване с дисертационния труд ми дава основание да обобща, че в него няма допуснати съществени пропуски, неточности или противоречия.

Във връзка с ефектите от въвеждането на дигиталните технологии върху заетостта и възнагражденията на пазара на труда Георги Мичев обръща внимание, че съществуват рискове, които са по отношение

локацията, развитието на човешкия капитал, инвестициите в него и неговата възвръщаемост. Може ли да се даде отговор кой от посочените е най-тежкия?

Препоръчвам на Георги Мичев да продължи научните си търсения в областта на дигиталните ТНК, като предвид отличната му методологична подготовка да насочи интереса си към нови начини за оценяване на въздействието им.

8. Заключение

Дисертационният труд е цялостно и добросъвестно научно изследване на значим и актуален научен проблем. Изследователските задачи успешно са изпълнени, а основната цел е реализирана. Постигнати са научно-приложни приноси, които обогатяват научното знание и подпомагат практиката. Дисертационният труд заслужава положителна оценка и отговаря на изискванията за присъждане на исканата научна степен.

Всичко това ми дава основание с пълна убеденост да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторант Георги Димитров Мичев образователната и научната степен “Доктор”.

22.04.2021 / гр. София

Подпис:

/доц.д-р Мария Тодорова Марикина/